

Warszawa, 1.03.2021r.

Instytut Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk
ogłasza
konkurs na stanowisko
doktorant/ka-stypendysta/ka
w projekcie
Świadkowie Holokaustu - społeczeństwo polskie na terenach okupowanych
wobec zagłady Żydów (1939-1945)
kierowanym przez prof. dr. hab. Barbarę Engelking

Projekt finansowany przez Narodowe Centrum Nauki
w ramach konkursu „OPUS 14”

Początek projektu: **1 kwietnia 2021 r.**

Liczba stypendiów naukowych: 3

Stypendium naukowe **w wysokości całkowitej 12 000 zł** (zwolnione od podatku), wypłacane w częściach przez okres **9 miesięcy**, zostanie przyznane zgodnie z zasadami zawartymi w *Regulaminie przyznawania stypendiów naukowych w projektach badawczych finansowanych ze środków Narodowego Centrum Nauki* wprowadzonym uchwałą Rady NCN nr 96/2016 z dnia 27 października 2016 r. W przypadku rezygnacji wyłonionego kandydata/ki, rezerwuje się prawo wskazania kolejnej osoby z listy rankingowej.

Opis zadań:

1. przeprowadzenie badań opartych na kwerendach archiwalnych i bibliotecznych na jedno z zagadnień zawartych w Załączniku nr 1 (zakres tematyczny musi pokrywać się lub wyczerpywać wybrane zagadnienie); przedstawianie wyników tychże badań w formie artykułu naukowego (objętość ok. dwóch arkuszy wydawniczych);
2. współpraca z opiekunem/ką naukowym/ą ze strony IFIS PAN oraz uczestnictwo w zebraniach zespołu badawczego.

Wymagania:

- a) tytuł magistra w dziedzinie socjologii, historii, antropologii, ekonomii lub pokrewnych;
- b) status doktoranta/ki.

Pozostałe wymagania:

- a) bardzo dobra znajomość języka polskiego i angielskiego,
- b) doświadczenie w analizie źródeł historycznych i kwerendach archiwalnych,
- c) publikacje naukowe i/lub prezentacje na konferencjach dotyczące II wojny światowej/zagłady Żydów.

Osoby zainteresowane udziałem w konkursie proszone są o składanie następujących dokumentów:

- a) list motywacyjny;
- b) CV zawierające wykaz publikacji, prezentacji na konferencjach i innych osiągnięć naukowych;
- c) skan dyplomu ukończenia studiów magisterskich;
- d) skan dokumentu poświadczającego odbywanie studiów doktoranckich;
- e) wybrany tekst lub publikacja własnego autorstwa (np. raport, artykuł, rozdział pracy magisterskiej).

Zgłoszenia prosimy nadsyłać do **12 marca 2021** w formie elektronicznej na adres: konkurs@ifispan.edu.pl z dopiskiem w tytule „Konkurs – Świadkowie Holokaustu”.

Konkurs będzie przebiegał w dwóch etapach. W etapie pierwszym Komisja Konkursowa dokona wstępnej oceny na podstawie złożonych dokumentów. Najwyżej ocenione osoby zostaną zaproszone na rozmowę kwalifikacyjną, stanowiącą drugi etap konkursu.

Rozmowy kwalifikacyjne są przewidziane w dniach 16-17 marca 2021 r. jako telekonferencja (Zoom).

Rozstrzygnięcie konkursu nastąpi nie później niż do **19 marca 2021**, a wyniki rekrutacji zostaną opublikowane na stronie ifispan.pl (zakładka Wydarzenia/Konkursy).

Więcej informacji o projekcie: <https://projekty.ncn.gov.pl/opisy/396998-pl.pdf>

Do listu motywacyjnego prosimy dołączyć poniższą klauzulę:

Zgoda na przetwarzanie danych osobowych

Wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych (w postaci: imienia i nazwiska, nr telefonu, adresu poczty elektronicznej, wizerunku oraz innych informacji zawartych w dokumentach aplikacyjnych) przez Instytut Filozofii i Socjologii PAN, z siedzibą w Warszawie, ul. Nowy Świat 72 w celach rekrutacyjnych.

.....
Podpis kandydata

Instytut Filozofii i Socjologii PAN jest pracodawcą postępującym zgodnie z zasadą równych szans, promującym różnorodność i inkluzywność w miejscu pracy. Podporządkowuje się wszystkim prawom zabraniającym dyskryminacji ze względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, religię, narodowość, przekonania polityczne, przynależność związkową, pochodzenie etniczne, wyznanie, orientację seksualną, lub inne cechy wskazane w prawie Polski oraz Unii Europejskiej.

Prosimy także o zapoznanie się z *Informacją dotyczącą procesu przetwarzania danych osobowych*:

Informacja dotycząca przetwarzania danych osobowych

Informujemy, że administratorem Pana/Pani danych osobowych jest Instytut Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk z siedzibą w Warszawie ul. Nowy Świat 72.

Kontakt z inspektorem ochrony danych osobowych można uzyskać pod adresem mailowym iod@ifispan.edu.pl.

Pana/Pani dane osobowe będą przetwarzane w celu rekrutacyjnym, na podstawie art. 6 ust 1 pkt a RODO (na podstawie wyrażonej zgody). Dane będą przetwarzane do zakończenia procesu rekrutacji. Po zamknięciu postępowania konkursowego nadesłane dokumenty aplikacyjne osób nieprzyjętych ulegają trwałemu zniszczeniu. Pani/ Pana dane nie będą przetwarzane w sposób zautomatyzowany ani profilowany. Ma Pani/Pan prawo dostępu do treści swoich danych oraz prawo ich sprostowania, usunięcia, ograniczenia przetwarzania, prawo do przenoszenia danych, prawo wniesienia sprzeciwu poprzez przesłanie maila na adres: konkurs@ifispan.edu.pl.

Ma Pana/Pani prawo wniesienia skargi do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych, gdy uzna Pana/Pani, iż przetwarzanie danych osobowych Pana/Pani dotyczących narusza przepisy ogólnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych z dnia 27 kwietnia 2016 roku.

Podanie danych jest dobrowolne, ale ich niepodanie wiąże się z brakiem możliwości uczestniczenia w procesie rekrutacji.

Załącznik nr 1

Świadkowie Holokaustu - społeczeństwo polskie na terenach okupowanych wobec zagłady Żydów (1939-1945)

Proponowane tematy

- **Relacje między więźniami żydowskimi i nieżydowskimi w obozach pracy przymusowej i koncentracyjnych**

Artykuł poświęcony kształtowaniu się stosunków między Żydami i nie-Żydami w obozach koncentracyjnych i pracy przymusowej – w tych szczególnych przypadkach, gdzie obie grupy często mieszały się i pracowały razem. Czy sytuacja wspólnej opresji kształtowała postawy polskich świadków Zagłady? Czy relacjonują oni swój los w konfrontacji (opozycji) do losu żydowskiego? Jakie znaczenia nadają tej odmienności (jeśli ją obserwują)? Czy istnieją w tym zakresie różnice między funkcyjnymi więźniami (majstrowie, brygadziści) a więźniami szeregowymi? Czy zmienia się dynamika relacji między więźniami w zależności od etapu toczącej się Zagłady?

- **Postrzeżenie losu jeńców sowieckich na podstawie materiałów śledczych i procesowych (tzw. sierpniówek) - case study**

Jeńcy sowieccy stanowili w czasie II wojny światowej grupę podlegającą masowej eksterminacji. Celem artykułu jest odtworzenie stosunku ludności cywilnej na terenie GG do więzionych żołnierzy sowieckich oraz sposobu świadkowania ich śmierci. Jakie postawy charakterystyczne są dla świadków losu jeńców sowieckich – obojętność, współczucie, czynna pomoc? Jak zmienia się ten stosunek oraz dynamika relacji w zależności od etapu wojny? Czy uzależniona jest ona od poglądów politycznych świadka? Jak zmieniają się postawy w zależności od sytuacji świadka (sytuacja, gdy uciekinierzy z obozów jenieckich znajdują schronienie w polskich domach/gdy są współwięźniami w tych samych obozach pracy/gdy są jedynie obserwowani z zewnątrz obozu przez świadków jako robotnicy przymusowi)?

Artykuł pomyślany jest jako kontekst i swoiste lustro dla badań nad świadkami z różnych grup społecznych wobec zagłady Żydów. Jako podstawę bazy źródłowej należy uwzględnić akta tzw. procesów sierpniowych, akta śledztw i dochodzeń prokuratorskich oraz literaturę dokumentu osobistego.

- **Świadkowanie Zagładzie w źródłach 'oral history'**

W opracowaniach dotyczących Zagłady – zwłaszcza w perspektywie mikrohistorycznej - coraz wyraźniej widać znaczenie i potrzebę sięgania do różnego rodzaju źródeł ustnych – wywiadów oral history, socjologicznych, etnograficznych. Ten typ źródeł może zostać wytworzony na potrzeby konkretnego projektu, jednak możliwe jest również powtórne wykorzystanie materiału zgromadzonego w ramach innych badań, szczególnie wówczas, gdy nagrywane wywiady miały charakter biograficzny. W projekcie badawczym poświęconym świadkowaniu Zagładzie tego typu źródła wydają się szczególnie cenne, wnosząc szczególną perspektywę w redefiniowaniu samego pojęcia świadka. Jak świadkowie definiują samych siebie? Jak postrzegali Zagładę? Jaką rolę pełni kategoria naoczności? Czy Zagłada była w oczach świadków czymś szczególnym, czy też kolejnym wydarzeniem w ciągu wszystkich tragedii wojny?

Zachęcamy do podjęcia próby powtórzonego wykorzystania istniejących już kolekcji i zasobów i spojrzenia na nie w kontekście problemu świadkowania Zagładzie.

- **Więźniarki obozów koncentracyjnych jako świadkinie Zagłady**

Historycy i antropolodzy kultury od dawna badają genderową specyfikę doświadczenia obozowego, opisując jego fizyczne, psychiczne i moralne aspekty związane ze sferą cielesności, seksualności i płci. Wychodząc od tradycji tych badań chcielibyśmy zapytać nie tyle o kobiece versus męskie strategie przetrwania w obozie, ile o kategorie obozowego świadka. Czy i w jaki sposób specyficznie kobieca perspektywa profiluje sytuację bycia świadkiem obozowego koszmaru i losu współwięźniów, a w szczególności — świadkiem losu Żydów w obozowym świecie. Czy płęć (biologiczna i kulturowa), orientacja seksualna, doświadczenie obozowej cielesności może wpływać, a jeśli tak — to w jaki sposób wpływa na podstawową kondycję świadka. Nacisk chcemy tu położyć nie na autoanalizę własnego doświadczenia bycia więźniarką, lecz na uchwycenie szczególnej sytuacji percepcyjnej, poznawczej i etycznej — kiedy refleksja przesuwana się z wnętrza na zewnątrz, z obszaru „bycia ofiarą obozowej przemocy” ku spojrzeniu poza siebie, na współwięźniów, traktowanych w Levinasowskich kategoriach „Innego”, „Drugiego”, „Ty”, domagających się świadectwa, a przez to uzasadniających istnienia świadka.

- **Ludzie marginesu społecznego i przestępczego jako świadkowie Zagłady**

Okupacyjny świat marginesu społecznego oraz przestępczego często w badaniach nad II wojną światową spychany jest właśnie na margines zainteresowań naukowych. Tymczasem polskie i żydowskie światy przestępcze tego okresu przenikały się pomimo dzielącego ich muru, a także wśród ludzi z marginesu społecznego znajdujemy całe spektrum postaw wobec Zagłady. Często jednak przedwojenne kodeksy grupowe i solidarność wykluczonych okazywały się silniejsze niż antysemityzm i strach. Stąd w badaniach nad świadkowaniem Zagładzie interesujące jest przyjrzenie się również tym grupom. Czy ich perspektywa świadka rzeczywiście jest inna?

- **Romowie**

W czasie okupacji Niemcy - oprócz Żydów – prześladowali także inne grupy społeczne, religijne czy etniczne. Porajmos - eksterminacja Romów i Sinti - to temat mało znany i często pomijany w kontekście Zagłady. Planowany artykuł byłby kompleksowym opisaniem tego zagadnienia z uwzględnieniem perspektywy świadków/obserwatorów prześladowań i eksterminacji ludności romskiej i Sinti. Czy i jak z perspektywy świadków prześladowania tej grupy ludności są podobne do prześladowania Żydów? Czy i w jakiej perspektywie te zjawiska są porównywalne?

- **Studium lokalne – mieszkańcy mniejszych miast jako świadkowie Zagłady**

Mimo powstałych w ostatnich latach badaniach poświęconych Zagładzie na terenie Generalnego Gubernatorstwa, wykorzystujących metodę mikrohistoryczną, wciąż zagadnienie Holokaustu w różnych mniejszych ośrodkach miejskich jest interesującym polem badawczym – zwłaszcza w kontekście reakcji i obserwacji świadków. Proponowany temat pomyślany jest jako case study jednego miasteczka. Opierając się na istniejących źródłach archiwalnych, a przede wszystkim na złożonych relacjach, źródłach pamiętnikarskich czy oral history, planowany artykuł byłby opracowaniem historii Zagłady w danej miejscowości z perspektywy właśnie polskich świadków. Co widzieli? Jak reagowali (i czy reagowali?) Czy postrzegali Zagładę jako coś wyjątkowego, czy może jedno z wydarzeń w ciągu okupacyjnej rzeczywistości?